Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік

Новоукраїнка - 2021

Зміст

(згідно Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку")

Зміст…….3
Список скорочень…….5
ВСТУП …….6
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування …….13
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень) ……..16
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень) …….. 40
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)……..44
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування……...46
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50 - 100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків……...89
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування……..…91
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)…….93
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення……95
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)……...…99
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію ……..…… 100

Список скорочень:

СЕО – стратегічна екологічна оцінка

ДДП – документ державного планування

ДПТ – детальний план території

ДСТУ - державні стандарти України

РСЕМ - регіональна схема екологічної мережі

ООН- Організація об’єднаних націй;

ОДА – Обласна державна адміністрація;

РДА – районна державна адміністрація;

ВСТУП

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту державного планування виконується згідно з вимогами Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку". Даний закон був розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/49/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон був розроблений з метою врегулювання відносин у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування. Проведення стратегічної екологічної оцінки (далі СЕО) застосовується, як системний процес для всебічного оцінювання на етапі планування проєкту державного планування, що передбачає розгляд можливих альтернатив, заходів з пом'якшення негативних наслідків.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість безпосередньо в процесі розробки документів державного планування у взаємодії із всіма зацікавленими сторонами та командою розробників визначити альтернативні сценарії, які забезпечать економічну ефективність та соціальну стабільність, не створюючи негативного впливу на довкілля. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент інтеграції екологічної політики в галузеві та регіональні політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Важливою складовою є всебічний аналіз можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використання результатів цього аналізу для запобігання або пом’якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування в координації із громадськістю, місцевими мешканцями. Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та стану здоров'я населення при підготовці планів і програм для забезпечення сталого розвитку. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов’язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв’язок з іншими документами державного планування.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік підлягає стратегічній екологічній оцінці.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік розробляється на підставі Законів України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", "Про добровільне об`єднання громад", постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 "Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету" (зі змінами та доповненнями). Також при підготовці Програми враховано рекомендації Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України № 7/31 - 2414 від 10.03.2016 року.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік – це програмний документ, що розробляється

з урахуванням напрямів та цілей, визначених у Стратегії розвитку Новоукраїнської міської об'єднаної територіальної громади.

Новоукраїнська громада – перлина українських степів, колиска древньої скіфської цивілізації, географічний центр держави, житниця центральної України зі славними хліборобськими традиціями та ефективними технологіями зерно-переробки, центр раціонального видобутку червоного граніту, край відтворення природних джерел енергії, енергетично незалежна самодостатня громада з конкурентним підприємницьким середовищем, центр зеленого туризму; екологічно чисте зелене місце, культурно-освітній спортивний центр, джерело дитячої мрії та творчості.

Виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади забезпечить сталий розвиток реального сектору економіки та розвиток соціальної сфери громади, підвищить матеріальний і культурний рівень життя населення незалежно від етнічного походження, віросповідання, політичних переконань, статі, віку.

Щоб досягнути визначеної місії було визначено три напрями розвитку громади в стратегії розвитку Новоукраїнської міської об'єднаної територіальної громади:

А. Економічний розвиток громади;

В. Розвиток інфраструктури громади;

С. Свідома активна громада.

У кожному з напрямів визначено Стратегічні та Оперативні цілі.

Напрям А. Економічний розвиток громади	**Напрям В. Розвиток інфраструктури громади**	**Напрям С. Створення свідомої та активної громади з високою якістю життя**
Стратегічна ціль А.1. **Створення сприятливих умов для залучення стратегічних інвесторів з новими конкурентоспро-можними технологіями**	Стратегічна ціль В.1. **Розвиток дорожньої інфраструктури**	Стратегічна ціль С.1. **Ефективна комунікація громади з владою для виховання свідомості населення**
Стратегічна ціль А.2. **Розвиток підприємництва**	Стратегічна ціль В.2. **Удосконалення системи водопостачання та водовідведення**	Стратегічна ціль С.2. **Покращення екологічного середовища та рівня безпеки громади**
	Стратегічна ціль В.3. **Зменшення енергетичної залежності**	Стратегічна ціль С.3. **Система сучасної освіти та розвиток дошкільної освіти з інклюзивним навчанням**
	Стратегічна ціль В.4. **Система санітарної очистки та благоустрій населених пунктів громади.**	Стратегічна ціль С.4. **Охорона здоров’я та пропаганда здорового способу життя.**

Оперативні цілі відповідно до напрямків:

Напрям А. Економічний розвиток громади

Стратегічна ціль А.1. **Створення сприятливих умов для залучення стратегічних інвесторів з новими конкурентоспроможними технологіями**	Стратегічна ціль А.2. **Розвиток підприємництва.**
Оперативна ціль А.1.1. **Формування**	Оперативна ціль А.2.1. **Дослідження потреб**

привабливого інвестиційного клімату.	**мешканців з врахуванням їх віку та статі.**
Оперативна ціль А.1.2.**Створення інвестиційних продуктів для розвитку промисловості.**	Оперативна ціль А.2.2. **Навчання та консультування зі створення бізнесу.**
	Оперативна ціль А.2.3. **Розвиток зеленого туризму**.
	Оперативна ціль А.2.4. **Маркетинг громади, формування бренду громади**.

Напрям В. Розвиток інфраструктури громади

Стратегічна ціль В.1. **Розвиток дорожньої інфраструктури**	Стратегічна ціль В.2. **Удосконалення системи водопостачання та водовідведення**	Стратегічна ціль В.3. **Зменшення енергетичної залежності**	Стратегічна ціль В.4. **Система санітарної очистки та благоустрій населених пунктів.**
Оперативна ціль В.1.1. **Капітальний ремонт доріг та мостів. Обладнання тротуарів та вело доріжок з урахуванням норм доступного середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших мало мобільних груп населення**	Оперативна ціль В.2.1. **Реконструкція мереж водопостачання та водовідведення**; **Реконструкція очисних споруд.**	Оперативна ціль В.3.1. **Сприяння будівництву сонячних та гідро електростанцій.**	Оперативна ціль В.4.1. **Оптимізація стану полігонів ТПВ**
Оперативна ціль В.1.2**. Ремонт та відновлення гребель.**	Оперативна ціль В.2.2. **Будівництво нових та очистка існуючих свердловин водопостачання;**	Оперативна ціль В.3.2. **Здешевлення вугілля для населення та комунальних закладів шляхом прямих поставок.**	Оперативна ціль В.4.2. **Оптимізація системи збирання та вивезення ТПВ.**
	Оперативна ціль В.2.3 **Очистка русел малих рік та громадських криниць.**	Оперативна ціль В.3.3. **Реконструкція мережі зовнішнього освітлення вулиць з використанням сучасних енергозберігаючих**	Оперативна ціль В.4.3. **Запровадження системи роздільного збирання ТПВ.**
		Оперативна ціль В.3.4.	Оперативна ціль В.4.4.

		Сприяти розвитку електрозаправок для автомобілів.	**Благоустрій території громади.**
			Оперативна ціль В.4.5. **Відновлення лісосмуг і зелених насаджень.**

Напрям С. Створення свідомої та активної громади з високою якістю життя

Стратегічна ціль С.1. **Ефективна комунікація громади з владою для виховання свідомості населення**	Стратегічна ціль С.2. **Покращення екологічного середовища та рівня безпеки громади**	Стратегічна ціль С.3. **Система сучасної освіти та розвиток дошкільної освіти з інклюзивним навчанням**	Стратегічна ціль С.4. **Охорона здоров'я та пропаганда здорового способу життя.**
Оперативна ціль С.1.1. **Забезпечення постійних та ефективних каналів зв'язку з громадою**.	Оперативна ціль С.2.1. **Створення системи екологічного виховання.**	Оперативна ціль С.3.1. **Створення опорних шкіл високого рівня надання педагогічних послуг та забезпечення якісної дошкільної освіти враховуючи потреби хлопчиків і дівчаток з особливими освітніми потребами**	Оперативна ціль С.4.1. **Створення постійно діючої школи майбутніх батьків**
Оперативна ціль С.1.2. **Створення умов для навчання громадян різних вікових категорій та реалізації їх ініціатив.**	Оперативна ціль С.2.2. **Громадські структури підтримки порядку**.	Оперативна ціль С.3.2. **Створення стаціонарного дитячого табору відпочинку для дітей та молодих дівчат і хлопців на території громади.**	Оперативна ціль С.4.2. **Створення умов для залучення молодих спеціалістів з урахуванням їх віку та статі.**
Оперативна ціль С.1.3. **Календар громадських заходів**.		Оперативна ціль С.3.3. **Створення центрів відпочинку для дітей та молодих дівчат і хлопців з урахуванням принципу архітектурної та територіальної доступності**	Оперативна ціль С.4.3. **Створення комфортного будинку для людей похилого віку, з якісним медичним обслуговуванням.**
Оперативна ціль С.1.4. **Створити систему**		Оперативна ціль С.3.4. **Розвиток сімейних форм**	Оперативна ціль С.4.4. **Створення спортивно-**

впровадження проектів за рахунок зовнішніх джерел.		**виховання на території громади.**	**профілактичного центру з урахуванням архітектурної доступності.**
Оперативна ціль С.1.5. **Благоустрій громадського простору через «бюджет участі».**			

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки має такі стратегічні цілі:

Ціль І. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.

Ціль ІІ. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.

Ціль ІІІ. Розбудова ефективного багаторівневого врядування.

Стратегія розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки має наступні стратегічні цілі:

Стратегічна ціль 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"

Стратегічна ціль 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення"

Стратегічна ціль 3. "Сталий розвиток усіх територій"

Стратегічна ціль 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури".

Сратегічні цілі Стратегії розвитку Новоукраїнської міської об'єднаної територіальної громади, а відповідно і Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік узгоджуються з стратегічними цілями Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки та частково узгоджуються із Стратегічними цілями Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Екологічна ситуація.

Новоукраїнська міська територіальна громада знаходиться в центральній частині Новоукраїнського району на півдні Кіровоградської області (Центральна Україна). Центр громади – Новоукраїнка має статус міста з 1832 року, розташоване на берегах річки Чорного Ташлику та її приток Грузької й Помічної. З півночі землі громади межують з Маловисківським районом, на заході з Добровеличківським. Новоукраїнка – вузол автошляхів, які сполучають громаду з найближчими та віддаленими територіями України, побережжям Чорного моря, Придніпров'ям, історико-культурними туристичними та торгово-економічними центрами. Відстань до Причорноморських портів близько 200 км. До західних кордонів – 250-300 км, до м. Київ – 300 км. Через Новоукраїнку проходить залізниця Одеса-Харків, поряд знаходиться станція Адабаш (7 км від Новоукраїнки) залізниці Київ-Миколаїв. За 16 км від Новоукраїнки – залізничний вузол станція Помічна.

Відстань від м. Новоукраїнка до обласного центру – 70 км. Новоукраїнка має вигідне географічне розташування, чому сприяє близькість до проходження коридору дороги М13.

Економіку громади складають рільництво, тваринництво, харчова промисловість та виробництво будівельних матеріалів. Території колишнього цукрового заводу частково використовуються під розміщенням об'єктів енергетики - сонячними електростанціями. Основним напрямком господарського комплексу слід вважати сільгоспвиробництво, адже спектр підприємств цієї галузі широко представлений на території громади. Значну роль в економіці громади відіграють сільськогосподарські підприємства: СТОВ "Степ-Агро", ТОВ "Зерновик", СТОВ "Росія", ТОВ "Нива-Н", ТОВ "Новоукраїнське", ТОВ "Воронівське", ПАФ "Зірка", ф/г "Землероб", СТОВ "Новий час". Підприємства займаються вирощуванням зернових, технічних та овочевих культур. Виробництвом тваринницької продукції займаються ТОВ "Зерновик", СТОВ "Росія", ТОВ "Нива-Н", ПАФ "Зірка".

Виробничий потенціал Новоукраїнської міської об'єднаної територіальної громади складається з 8 промислових підприємств. Підприємства видобувної галузі: ТОВ "Єврощебінь", ТОВ "Горіховський кар'єр", ПП "Новоукраїнський гранітний кар'єр", ТОВ "Бантишівський щебінь", ПАТ "Капустянський граніт". Підприємства переробної галузі – це філія ПАТ "Державна продовольчо-зернова корпорація України" Новоукраїнський комбінат хлібопродуктів", СТОВ "Степ-Агро" та ТОВ "Гліцин продакшин".

В інфраструктурі громади значну роль відіграють численні заклади торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування населення. До послуг жителів стадіон, парк, ігрові майданчики.

Наявність кар'єрів на території громади спричинює техногенного навантаження на навколишнє природнє середовище та загострення екологічних проблем. Також відбувається утворення та накопичення відходів І-ІІІ класів небезпеки, які створюють ризики для здоров'я людей і навколишнього середовища.

Атмосферне повітря.

За метеорологічними умовами Новоукраїнська міська рада відноситься до територій з підвищеним потенціалом забруднення атмосферного повітря та досить несприятливими умовами розсіювання промислових викидів (Районування України за потенціалом забруднення).

До стаціонарних джерел забруднення відносяться промислові підприємства, організації, установи. Згідно статистичних даних обсяги викидів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у 2020 році в Новоукраїнському районі становили – 246,9 т (7 місце серед районів у Кіровоградській області).

Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в т. ч. щільність та на душу населення

	Всього, т	У % до 2019	Збільшення/ зменшення, т (–) проти 2019	Щільність викидів, кг	Обсяги викидів у розрахунку на одну особу, кг
1	2	3	4	5	6
Кіровоградська область	10688,9	83,7	–2089,1	434,7	11,5
Новоукраїнський р-н	246,9	54,0	–210,3	148,0	6,2

За 2020 рік серед основних забруднювачі атмосферного повітря не лише в районі, а й у Кіровоградській області в цілому фігурують ТОВ "Єврощебінь" та ПП "Новоукраїнський гранітний кар'єр".

Вплив на атмосферне повітря в період експлуатації родовища зумовлений викидами забруднюючих речовин (викиди відпрацьованих газів) від автомобільного транспорту та спецтехніки, які працюють в кар'єрі, від буровибухових робіт перед підготовкою гірничої маси до виїмки, роботи обладнання по переробці корисної копалини (грохот, дробарки, тощо), роботи обладнання по ремонту спецтехніки і устаткування.

Також потенційним джерелом забруднення атмосферного повітря в громаді є тваринницькі комплекси, розташовані на околицях міста Новоукраїнка та у сільських населених пунктах. Зокрема, на атмосферне повітря суттєво впливає неправильне зберігання та використання безпідстилкового гною. У випадку зберігання його у відкритому стані випаровується і потрапляє в атмосферу аміак, молекулярний азот та інші його сполуки. У тваринницьких комплексах в процесі дихання тварин та шумування гною утворюються гази, головним чином, CO2 та CH4. З гною можуть виділятися аміак, сірководень, меркаптани, індол та скатол. Крім газоподібних забруднюючих речовин і мікроорганізмів у повітрі міститься пил від кормів, висихання відходів, вовни та шкіри тварин.

Стаціонарні пости по контролю за станом атмосферного повітря в м. Новоукраїнка відсутні.

Суттєвим джерелом забруднення атмосферного повітря залишаються пересувні джерела, що перш за все зумовлене збільшенням автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю палива, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери.

Найбільше скупчення автомобілів та найбільш інтенсивний рух транспорту спостерігається на основних вулицях міста Новоукраїнка. Протягом року найбільше забруднення спостерігається в осінні місяці, що пов'язано із пожвавленням автомобільного руху, а найменше – в зимові. При цьому можна виділити особливо проблемні місця, де показники вмісту пилу у повітрі пил та загальної загазованості можуть перевищують гранично допустимі концентрації: вулиці Миколи Воронного, Соборна, Піщанобрідська, Миру, Івана Демченка, Івана Богуна, Курчатова, Павловська, Чайковського, якими в межах міста проходять ділянки автодоріг Т-12-22, Т-15-04, Т-24-01 та О-121401 та район автостанції.

Більшість вулиць міста мають асфальтове покриття низької якості. По таких дорогах автомобілі рухаються з перегазуванням, безперервним гальмуванням і прискоренням двигуна. Хімічно агресивні елементи й сполуки, що містяться у викидах, спричиняють руйнування житлових будинків, пам'яток архітектури тощо. Водночас прискорюються процеси корозійного руйнування металоконструкцій, кабельних мереж, металевої покрівлі, втрачають естетичний вигляд пофарбовані фасади будівель.

Водні ресурси.

Територія Новоукраїнської міської ради (відповідно гідрологічного районування) відноситься до Нижньобузько-Дніпровської області недостатньої водності, однак саме місто Новоукраїна розташоване на берегах річки Чорного Ташлику та її приток - річок Грузької й Помічної. Також по території громади протікають річки Фурманівка та Плетений Ташлик.

Річка Чорний Ташлик, ліва притока р. Синюхи (басейн Південного Бугу), протікає територією населеного міста Новоукраїнка і сходу на захід. Загальна довжина 135,0 км. Площа басейну 2387,0 км². Долина переважно коритоподібна, ширина до 6 км, глибина до

100,0-120,0 м. Заплава завширшки до 200,0 метрів. Річище помірно звивисте, завширшки пересічно 20,0 м. Похил річки 0,81 м/км.

У межах міста Новоукраїнка річка Чорний Ташлик приймає води своє лівої притоки - р. Грузька. Загальна довжина річки 28,0 км. Площа басейну 153,0 км². Похил річки 3,9 м/км. Долина завширшки до 2 км, завглибшки до 50 м. Річище утворює меандри, пересічна його ширина 2 м, стік за регульовано ставками. Притоки: невеликі потічки.

Окрім того, у межах міста Новоукраїнка до Чорного Ташлику впадає ще одна його ліва притока - р. Помічна (Помошна). Загальна довжина річки 26,0 км, похил річки - 3,0 м/км. Формується з декількох безіменних струмків та водойм. Площа басейну 157,0 км².

Усі річки живляться за рахунок снігових, дощових та підземних вод.

Для питного водопостачання м.Новоукраїнка використовуються підземні води.

Земельні ресурси.

Загальна площа Новоукраїнської міської територіальної громади з 2021 року – 44872,9 га. Грунти головним чином чорноземні, основні корисні копалини - глина і граніт (кольорові гранити Капустянського родовища, що біля с. Кам'яний Міст, прикрашають архітектуру міст багатьох країн світу). Родовища корисних копалин: Бантишівське, Капустинське, Войнівське, Ташлицьке, Новоукраїнське (Горіхівське), Євдокимівське.

Ґрунтовий покрив представлений чорноземами звичайними глибокими середньогумусними, поширеними на вододілах і схилах. На схилах річок і балок сформувались ґрунти від слабо- до середньозмитих. Вміст гумусу у повнопрофільних ґрунтах становить від 5,5 до 6,5% при потужності гумусового горизонту 0,7-0,8 м, а на схилах до 0,3 м.

У заплавах річок поширені ґрунтові різновиди від лучних до лучно-болотних, сформовані на алювіальних відкладах.

Серед усіх категорій земель громади найважливіше економічне значення мають землі сільськогосподарського призначення, а саме 87,8 % від загальної площі громади.

Таблиця 1. Структура земельного фонду Новоукраїнської ТГ

№ з/п	Структура земель	Площа, га					
		Новоукраїнська міська рада	Мар'янопільська сільська рада	Сот-Балківська сільська рада	Захарівська сільська рада	Фурманівська сільська рада	Новоукраїнська територіальна громада
	Всього земель	25022,4	3937,7	5824,3	6586,8	3471,7	44842,9
	у тому числі:						
1.	землі сільськогосподарського призначення	21053,2	3561,6	5375,2	6127,9	3266,2	39384,1
2.	землі житлової та громадської забудови	1808,8	187,8	121,8	148,1	69,2	2335,7
3.	землі оздоровчого призначення	-	-	-			-

4.	землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	-	-	-			-
5.	землі рекреаційного призначення	-	-	-			-
6.	землі історико-культурного призначення	-	-	-			-
7.	землі лісогосподарського призначення	1416,7	88,3	189,2	156,4	115,5	1966,1
8.	землі водного фонду	399,1	91,1	48,5	114,4	17,9	671
9.	землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	344,6	8,9	89,6	40,0	2,9	486,0

У структурі сільськогосподарських угідь рілля становить 34078,7 га (89,4%), багаторічні насадження 679,6 га (1,8%), пасовища та сіножаті – 3354,4 га (8,8%).

Розорюваність сільськогосподарських угідь в громаді близько 85 %. Постійний антропогенний вплив на сільськогосподарські землі обумовлює винос гумусу з родючого шару ґрунту та ерозійні процеси. Негативний баланс гумусу складає більше 3 ц/га. Причиною цьому є те, що органічні та мінеральні добрива вносяться до ґрунту періодично і в недостатній кількості, збільшилися площі посіву культур, що виносять підвищену кількість поживних речовин з ґрунту, насамперед, соняшника, який в останні роки займає 20 і більше відсотків посівних площ. Ці та інші факти порушення природоохоронного режиму використання сільськогосподарських земель ведуть до її деградації та мінералізації, яка за даними Центру родючості в Кіровоградській області складає майже 1 т/га в рік. Також значна кількість сільськогосподарських угідь піддаються дії водної ерозії, чому сприяють сильно розчленований рельєф місцевості, інтенсивна система землеробства та зливовий характер дощів. Змив ґрунтів веде до втрати гумусу, зниження родючості ґрунтів, погіршення фізичних властивостей ґрунтів, внаслідок чого знижується врожайність сільськогосподарських культур. Крім того, змив ґрунтів сприяє замулюванню річок, водосховищ, де затримуються отруйні речовини та гербіциди, що викликає небезпеку для здоров’я людини.

Структура орного шару значно зруйнована, що негативно позначається на водно-фізичних властивостях, повітряному режимі, викликає самочинне ущільнення поверхневого шару, утворення кірки після дощів. З цієї причини різко знижується запас продуктивної вологи та водопроникність ґрунтів, що призводить до активізації процесів ерозії. Ситуація, яка склалася, зумовлена головним чином тим, що протягом багатьох десятиріч екстенсивне використання земельних угідь, і особливо ріллі, не компенсувалося рівнозначними заходами щодо відтворення ґрунтів.

У цьому полягає головна причина низької ефективності засобів, які застосовуються з метою інтенсифікації землеробства, а комплекс деградаційних процесів виснажує

ґрунтові виробничі ресурси, знижує врожаї сільськогосподарських культур. Найбільших збитків ґрунтам завдають водна та вітрова ерозії, безповоротні втрати гумусу та поживних речовин, засолення та закислення ґрунтів, висушування та перезволоження, в т. ч. заболочування, забруднення промисловими відходами та викидами, отрутохімікатами.

Природні об'єкти та збереження біорізноманіття.

На території громади є п’ять природно-заповідних об’єктів: Войнівський (с. Новоолександрівка) та Явдокимівський (м. Новоукраїнка) заказники, пам’ятка природи Ташлицькі Скелі (м. Новоукраїнка), заповідне урочище Горіхівська Балка (с. Воронівка) та заказник ландшафтний "Квіти на скелях" (м. Новоукраїнка). Територія громади – зона північного степу.

Природна рослинність представлена лісовим, степовим, лучним, болотним і водним типами рослинності. Лісова рослинність представлена змішаними лісами, найпоширеніші породи: дуб, клен польовий, клен гостролистий, акація, тополя, каштан, ясен, липа, береза, чорна горобина, вільха, обліпиха, верба, дика вишня, у підліску берест ок, терен, калина, глід, ожина. Серед хвойних порід переважають сосна та ялин.

Новоукраїнська громада належить до лісодефіцитних: ліси та інші лісовкриті площі становлять 1966,08 га (3,6 %). При цьому полезахисні лісосмуги займають 1346,5 га. Багаторічні насадження займають 679,5 га, сіножаті займають 246,7 га, пасовища – 3107,7 га (переважно балки).

Степова рослинність представлена багаторічними травами, злаками: тонконіг лучний та вузьколистий, пирій повзучий, типчак, тимофіївка, ковила, волошка, молочай, ромашка, стоколос тощо. Лучна і болотна рослинність поширена в заплавах річок. Серед квітуючих степових рослин можна виділити горицвіт, барвінок, сон-траву, дикорослі іриси. У вологих тріщинах скель зростають дрібні папороті – аспленій північний, аспленій волосовидний, пухирник ламкий. Зростають також декілька видів шипшини.

Рідкісні й зникаючі рослини: астраган шерстистоквітковий, ковила волосиста, ірис злаколистий, ірис понтичний, лілія лісова, підсніжник звичайний, сон великий, барвінок малий, валеріана лікарська, звіробій звичайний, конвалія звичайна, льон жовтий та ін.

Природна рослинність Новоукраїнщини (лучна, лучно-степова, петрофільна, лісова) збере-глася по долинах рачок на схилах балок, по узліссях. Площа лісів і чагарнико-вих насаджень 1,5 тис. га. Основна лісоутворююча порода - дуб (до 84 % від за-гальної площі лісів), є також ясен, липа. Серед чагарників поширені щипшина, глід, терен, акація, жовта, ліщина.

Незважаючи на значне господарське освоєння території, тваринний світ залишається відносно багатим.

Фауна області представлена досить великою кількістю видів ссавців (65 видів): косуля, лось, дикий кабан, заєць-русак, лисиця, вовк, горностай, куниця, ондатра, видра, єнотоподібний собака, їжак, бобер річковий, кріт, кажани, тощо. Багато гризунів. Найбільший представник ссавців є лось, найменші – бурозубка і білозубка.

На території Новоукраїнського району зустрічаються дикий кабан, козуля, заєць-русак, лисиця, акліматизовані фазан, єнотовидний собака, у байраках – борсук, а також перелітні птахи та інші тварини, характерні для даної фізико-географічної провінції.

В області значне розмаїття птахів. У видовому відношенні найбільшою групою птахів є горобині, до якої відносяться горобці, шпаки, синиці, ластівки, щиглики, снігурі, а також ґави, сороки. Найбільший за розміром представник цієї групи – крук, а найменший – волове очко, корольок жовтоголовий. Поширені хижі птахи, більшість з них належить до категорії рідкісних тварин. Це яструб великий, канюк звичайний та сокіл-дербник. Зустрічаються типові навколоводні птахи, вони з’являються під час сезонних міграцій. Це – звичайна чайка (чибіс), травник, веретенник великий і зуйок малий. Досить різноманітною групою птахів є також качині, які належать до мешканців водно-болотного

комплексу. Найбільш численні представники групи – крижень, чирок-тріскунок, широконіска. Багато чапель. Це – чапля сіра та руда, квак, бугай і бугайчик.

За кількістю видів виділяється також група пастушкових птахів – лиска, курочка водяна, погонич і пастушок. Місцями трапляється деркач, він занесений до Червоної книги України. Досить різноманітною групою є сови: сова сіра, вухата та болотяна, сич хатній, пугач, сипуха (два останні занесені до Червоної книги України).

Серед земноводних найбільш численні жаби озерна та ставкова, а також кумка червоночеревна. На заліснених територіях переважає жаба трав'яна, трапляються жаба гостроморда і квакша звичайна, рідкісна – ропуха сіра, місцями звичайні часничниця і ропуха зелена. Серед плазунів є ящірка прудка, місцями – ящірка зелена. До групи нечисленних видів відносяться вуж звичайний, ящірка живородяча, черепаха болотяна. Зустрічаються види рідкісні та дуже рідкісні: до перших відносяться вуж водяний, мідянка, полоз жовточеревний та гадюка степова , а до других – полоз лісовий.

Рідкісні тварини та птахи: борсук, свиня дика, заєць сірий, їжак звичайний, козуля європейська, зяблик, славка чорноголова, дрізд чорний, соловейко східний, синиця велика, жулан, малинівка, вівсянка звичайна, сіра чапля та інші.

Утворення та накопичення відходів.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля.

За статистичними даними виконавчий комітет Новоукраїнської міської ради на 01.01.2020 року накопичив 135,4 тис. тонн змішаних комунальних відходів, протягом року було утворено ще 9,5 тис.тонн, на кінець року обсяг накопичених відходів за 2020 рік становить 144,9 тис. тонн.

У громаді інвентаризовано місця видалення відходів та проведено їх паспортизацію.

Населення.

Населення Новоукраїнської міської територіальної громади за даними Головного управління статистики в Кіровоградській області станом на 01 січня 2020 року обліковується в кількості 20010 осіб (з урахуванням 16 населених пунктів), у тому міського населення – 16538 осіб, сільського – 3472 особи.

Статево-вікова структура населення міста Новоукраїнка загалом близька до відповідної структури області й України в цілому.

Питома вага укрупнених вікових груп наявного населення за 2019 рік

Вік	Україна	Кіровоградська область	Новоукраїнська м/р
До 16 років	16,3	16,0	17,1
16-59	59,8	59,0	58,6
60 і старше	23,9	25,0	24,3
Разом	100	100	100
в т. ч.:			
Жінки 15-49 років	23,4	22,6	22,7

Народжуваність.

Загальні коефіцієнти народжуваності в Новоукраїнці дуже близькі до відповідних показників області й України в цілому. Більший розмах коливань зумовлений малою чисельністю населення, що спричиняє нестабільність демографічних показників у часі.

Оскільки, як уже згадувалося, статево-вікова структура населення громада дуже подібна до відповідних структур області й країни в цілому, зокрема має близьку частку жінок репродуктивного віку.

Смертність і природний приріст населення.

Загальні коефіцієнти смертності у Новоукраїнці близькі до відповідних показників по Кіровоградській області, але коливаються у ширших межах і на дещо більш високому рівні.

Зважаючи на подібність вікових структур населення громади й України в цілому, можна сказати що тривалість життя в громаді вижча, ніж у середньому по країні. Так, за 2019 рік середній вік населення в Новоукраїнській міській раді становила 42.7 для чоловіків 40 для жінок 45.2. Тоді, як по Україні в цілому, ці показники становили 41.8, 39.0, 44.3, по Кіровоградській області – 42.5, 39.5, 45.1.

Одним із важливих факторів зміни чисельності населення є міграція. Кожна її хвиля забирає певну частину молодого, талановитого та перспективного населення країни. Проблеми працевлаштування, безробіття, низького рівня життя –усе це є безпосереднім каталізатором збільшення відтоку населення з країни, як трудових мігрантів, так і студентської молоді –наймобільнішої категорії населення.

Охорона здоров'я.

На території Новоукраїнської міської ради діють заклади охорони здоров’я: комунальне некомерційне підприємство "Новоукраїнська міська лікарня" та комунальне некомерційне підприємство "Центр первинної медико-санітарної допомоги" Новоукраїнської міської ради, дві амбулаторії та п’ять фельдшерсько-акушерських пунктів.

У 2021 році з міського бюджету було виділено кошти у розмірі більше 2,6 млн.грн. для оплати енергоносіїв, придбання медикаментів, проведення ремонтних робіт та протипожежних заходів для медичних закладів.

У КНП "Новоукраїнська міська лікарня" завершено реалізацію проекту з будівництва кисневої рампи вартістю 1121,825 тис.грн. 29 стаціонарних точок кисню встановлено в інфекційному відділенні. Це перше відділення, яке обладнане киснем у лікарні. Роботи проведені за рахунок міського бюджету. Кисень життєвонеобхідний для тяжкохворих пацієнтів, особливо це актуально під час можливого чергового загострення COVID-19.

У зв’язку із певними законодавчими змінами у вересні аптечними закладами громади припинено видачу препаратів інсуліну за безкоштовними рецептами. Новоукраїнська міська рада оперативно відреагувала та виділили більше 80 тис. гривень для надання одноразової фінансової допомоги особам зазначеної категорії.

КНП "ЦПМСД" Новоукраїнської міської ради у цьому році придбали за рахунок надходжень по договору з НСЗУ на умовах тендеру новий автоматичний гематологічний аналізатор GBG Lab 1910, який призначений для кількісного підрахунку загального аналізу крові, в тому числі вимірювання концентрації гемоглобіну.

Аналізатор дозволяє одночасно і швидко:

визначати 29 основних гематологічних параметрів;

проводить аналіз крові з лейкоцитарною формулою та будувати 3 гістограми;

одну тримірну скатерограму;

три двовимірні скатерограми та має два режими вимірювань з можливістю класифікації лейкоцитів за 3 та за 5 показниками, скринінгу в клінічних дослідженнях .

має вбудовану систему контролю якості з можливістю збереження та аналізу показників якості роботи.

Управління аналізатором, зберігання та обробка даних здійснюється під керуванням Windows - сумісної програми керування.

Вартість аналізатора у повній комплектації – 558,62 тис.грн.

КНП "ЦПМСД" Новоукраїнської міської ради проводить вакцинальну кампанію по проведенню профілактичних щеплень проти коронавірусної хвороби.

Затверджено Програму місцевих стимулів для медичних працівників Новоукраїнської міської територіальної громади на 2021-2024 роки.

Утворено спостережну раду при КНП "Новоукраїнська міська лікарня" Новоукраїнської міської ради.

Наявна мережа закладів з надання медичної допомоги населенню створюють потенційні умови для поліпшення якості надання медичних послуг, збереження стану здоров'я населення, призупинення негативних тенденцій у демографічній ситуації. Поряд із цим, недостатність оснащення сучасним медичним обладнанням лікувальних закладів ІІ рівня надання медичної допомоги населенню, недостатня укомплектованість медичних закладів лікарськими кадрами, обмеженість їх фінансового забезпечення створюють потенційні перешкоди у розвитку регіону, у першу чергу людського потенціалу.

Прогноз екологічної ситуації

Кліматичний прогноз ООН для територій Центральної України невтішний: до 2030 року середньорічна температура може зрости більше ніж на 0,5 °С, а кількість опадів – зменшитись на 14 мм/рік. Це може призвести до зміни господарського направлення регіону, суттєвої зміни промислового та демографічного профілю.

Водні ресурси.

Збільшення температури повітря та зменшення обсягу опадів однозначно призведе до збільшення потреби сільського господарства у зрошенні для утримання урожайності. Для такого показника, як використання води на потреби зрошення, важко спрогнозувати чіткі обсяги через велику кількість факторів, які не піддаються точному підрахунку, наприклад, обсяги інвестицій у відновлення систем зрошення будуть залежати від економічної державної політики, міжнародної підтримки, рішення по ринку землі і т.д. Але тенденцію можливо орієнтовно спрогнозувати, використавши наявні стратегії Мінагрополітики щодо збільшення обсягів виробництва експортної валової сільськогосподарської продукції в середньому на 20% до 2030 року. При найбільш оптимістичному сценарії розвитку сільського господарства, буде відбуватись найбільш песимістичний сценарій використання води на зрошення, тому що це може значно збільшить навантаження на водні екосистеми, з яких відбувається забір води та значно зросте вимивання біогенних речовин із пахотних земель. Таким чином, за оптимістичний приймемо сценарій, при якому відбудеться збільшення земель, що зрошуються, на 50%; середній (базовий) – на 100%; песимістичний – на 150% із пропорційним збільшенням витрат свіжої води на зрошення.

Зміна клімату також може вплинути на обсяги використання води населенням на господарсько-питні потреби. Зі збільшенням температури, більше води витрачається на побутовому рівні, наприклад, на підтримання гігієни, на питні потреби. Якщо прийняти середню потребу у воді на одиницю населення сталою величиною, то загальний показник використання свіжої води на господарськопитні потреби можливо спрогнозувати з досить високою точністю, так як він корелює із чисельністю населення.

Таким чином, маємо три сценарії щодо зміни обсягу потреби свіжої води на господарсько-питні потреби населення в залежності від зміни чисельності населення при фіксованому відносному середньому споживанні:

оптимістичний, що передбачає скорочення населення на ~ 16 %. Споживання води на господарсько-питні потреби скоротиться нижче 310 тис. м3 /рік, що дозволить знизити навантаження на очисні споруди та джерела водопостачання;

середній (базовий), передбачає часткове зменшення населення області на ~10%. Споживання води на господарсько-питні потреби скоротиться до 330 тис. м3/рік, що дозволить дещо знизити навантаження на очисні споруди та джерела водопостачання;

песимістичний, передбачає стабілізацію чисельності населення на рівні 2019 року. Споживання води на господарсько-питні потреби стабілізується на 370 тис.м3/рік, що

практично ніяк не відобразиться на навантаженні водоочисних споруд та джерел водопостачання, на фоні збільшення потреб на інші галузі, наприклад, зрошення.

На основі статистичних даних країн, що проводили політику економії води населенням, можливо очікувати зміни у обсягах використання води на господарсько-побутові потреби на 1 людину в межах 10% за 10 років. Тому, зменшення використання на 10% приймемо за оптимістичний сценарій, на 5% - за базовий, і стабілізацію на рівні 2018 року – за песимістичний.

Таким чином, ріст обсягу використання води на 1 людину внаслідок кліматичних змін, не зможе суттєво вплинути на загальний обсяг використання води на господарсько-питні потреби, особливо, при проведені політики економії води. Причиною цього є швидка динаміка зменшення чисельності населення.

Існує три загальні сценарії розвитку ситуації з водними ресурсами: оптимістичний, середній (базовий), та песимістичний. Найбільш реалістичний – середній (базовий), якій передбачає збереження більшості тенденцій і відсутність суттєвих реформ у сфері водокористування. Але цей сценарій не може враховувати випадкові флуктуації розвитку економіки та технічного чи соціального прогресу. Оптимістичний сценарій передбачає позитивний збіг обставин, при якому певні негативні фактори нівелюються. Песимістичний сценарій передбачає негативний збіг обставин, при якому негативні процеси підсилюють деструктивний вплив одне одного.

Поводження з відходами.

Для обчислень попередніх прогнозів кількості утворення ТПВ за трьома сценаріями (оптимістичним, середнім (базовий) і песимістичним) були вибрані наступні критерії: кількість побутових відходів на одну особу в громаді -300 кг/рік, чисельність населення по базовому варіанту сценарію, тис. чол., та коефіцієнт збільшення кількості відходів з кожним роком, у відповідності до сценарію - 5%, 10%, 15%. Для оптимістичного прогнозу додатково був залучений показник роздільного збору сміття, згідно Національній стратегії управління відходами в Україні до 2030 року. Ми спланували залучити до роздільного збору сміття 50% населення і вилучити з ТПВ до 50% ресурсоцінних компонентів.

Попередні прогнози свідчать, що кількість відходів в 2030 році між оптимістичним та песимістичним сценарієм відрізняються майже в 1,5 рази. Такого результату значною мірою буде досягнуто за рахунок впровадження роздільного збору сміття.

Пропозиції щодо покращення ситуації з управління ТПВ:

1) Забезпечити повне охоплення населення послугами зі збирання та вивезення ТПВ, що дозволить покращити стан навколишнього природного середовища, а також санітарне та епідеміологічне благополуччя населення;

2) вилучати якомога більше ресурсоцінних компонентів з побутових відходів за рахунок впровадження роздільного збору сміття. Для цього необхідно визначити обсяги утворення ТПВ; дослідити морфологічний склад побутових відходів (з урахуванням сезонності) та оновлювати ці дані кожні 5 років; вибрати технологічну схему роздільного збирання ТПВ; тип та кількість контейнерів; схему розташування контейнерів; організувати перевезення ресурсоцінних компонентів та провести агітаційну роботу з населенням. До 2030 року відсоток населення, яке здійснює роздільне збирання побутових відходів повинно складати не менше 50%;

3) забезпечити здачу відходів І класу небезпеки, які можуть містити ртуть, а саме: люмінесцентні, енергозберігаючі, дугові, ультрафіолетові лампи, ртутні термометри та ртутевмісні прилади на пункти прийому;

4) Запланувати заходи з проведення на постійній основі із залученням ЗМІ та громадських і молодіжних організацій до інформаційної та освітньо-виховної роботи з населенням щодо підтримки та впровадження нових систем і заходів у сфері поводження з відходами.

Демографія.

Аналіз статистичних даних, які описують демографічні процеси у громаді, а також ймовірні тенденції змін статево-вікової структури, показників народжуваності, смертності та міграції населення дозволили здійснити прогноз чисельності населення та середньої очікуваної тривалості життя при народженні на період до 2030 року. Прогнозування чисельності наявного населення громади на період до 2030 року проведено за п’ятьма варіантами:

"високий – високий – високий" – найбільш оптимістичний;

"середній – середній – середній" – найбільш вірогідний;

"низький – низький – низький" – найбільш песимістичний;

"нормативний" – гіпотетичний;

"постійні показники на рівні 2018 р." – малоймовірний.

За найбільш оптимістичним варіантом прогнозу, тобто за умови суттєвого поліпшення усіх наявних тенденцій, вжиття дієвих заходів щодо поліпшення демографічної й соціально-економічної ситуації в регіоні, чисельність населення громади у 2030 році може скласти 20 тис. осіб. Натомість найбільш вірогідний варіант прогнозу дозволяє стверджувати, що населення Кіровоградської області у 2030 році наближатиметься до значення 17,8 тис. осіб. За песимістичним варіантом прогнозу, тобто за умови подальшого погіршення демографічної й соціально-економічної ситуації в регіоні, посилення негативних тенденцій у сфері природного відтворення населення та активізації міграційних процесів, зниження середньої очікуваної тривалості життя при народженні тощо, чисельність населення регіону може досягти у 2030 році 16,8 тис. осіб. Середній варіант (базовий) прогнозу відповідає найбільш вірогідному стану, а песимістичний та оптимістичний задають нижню та верхню межі динаміки демографічних показників.

За результатами проведеного науково-аналітичного дослідження встановлено, що показники демографічної ситуації залежать від комбінованого впливу багатьох факторів: фізіологічних, шлюбносімейних, соціальних, економічних, культурних та ін.

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення, дозволив виявити основні соціально-економічні та екологічні проблеми, що уповільнюють розвиток громади. Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення доцільно провести SWOT-аналіз.

SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв’язки між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для території.

Сильні сторони	**Слабкі сторони**
1. Зручне географічне розташування у центрі України та розвинене транспортно-логістичне сполучення	1. Незадовільний стан ґрунтів, деградація земель
2. Найбільші площі родючих земель	2. 2. Високий рівень техногенного навантаження на навколишнє природнє середовище та загострення екологічних проблем
3. Значна забезпеченість мінеральними ресурсами	3. Недостатність забезпечення місцевими водними ресурсами
4. Промисловий комплекс	4. Забруднення поверхневих і підземних вод
5. Наявність унікальних обєктів природно-рекреаційного значення, об'єктів туризму	5. Забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств і автотранспорту
	6. Наявність кар'єрів, що не розробляються
	7. Обмеженість об'єктів туристичної

	інфраструктури (готелів, мотелів, баз і зон відпочинку, об’єктів придорожнього сервісу тощо) та послуг для їх клієнтів і неналежний рівень сервісу у переважній їх більшості
	8. Недостатній рівень забезпеченості сільських населених пунктів громади централізованим водопостачанням та не відповідність джерел питного водопостачання санітарним нормам
	9. Недостатність об’єктів і неналежний технічний стан значної більшості об’єктів дорожньої та соціальної інфраструктури
Можливості	**Загрози**
1. Модернізація виробничих потужностей промислових підприємств, встановлення новітніх технологій очистки шкідливих викидів від промислових підприємств	1. Складна демографічна ситуація. Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення довкілля
2. Проведення заходів, спрямованих на охорону земель, збереження і відтворення родючості ґрунтів.	2. Висока розораність сільськогосподарських угідь, що призводить до деградації земель та створює загрозу екологічній безпеці громаді
3. Забезпечення споживачів питною водою нормативної якості	3. Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин зі зворотними водами промислових підприємств та підприємства житлово-комунального господарства
4. Проведення робіт із розчистки і регулювання русел річок	4. Замулення річок, ставків .
5. Використання альтернативних джерел енергії. Збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива	5. Зростання кількості аварійних ситуацій через значний ступінь зносу основних засобів об’єктів інфраструктури у галузі житловокомунального господарства, у першу чергу систем водопостачання і водовідведення
6. Зростання популярності сільського зеленого туризму, об’єктів культурної і архітектурної спадщини	6. Низький рівень обізнаності населення щодо цінності територій та об’єктів природно-заповідного фонду та стану довкілля
7. Залучення коштів державного бюджету, грантових коштів на реалізацію проектів регіонального розвитку	
8. Проведення моніторингу атмосферного повітря та діагностичного моніторингу масивів поверхневих вод, забір води на яких здійснюється для задоволення питних і господарськопобутових потреб населення	

Виявлені при проведенні SWOT- аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень.

У разі незатвердження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік прогнозуємо такі негативні тенденції для довкілля громади:

у сфері поводження з відходами продовжуватиметься різнобічний хаос у потугах й діях влади, бізнесу та громадських ініціатив щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі. При чому ці заходи можуть бути концептуально взаємовиключаючими, як наприклад, сортування сміття та принцип економіки замкнутого циклу (recycling) і його спалювання (викид парникових газів та шкідливих речовин в атмосферу). В результаті ситуація зі сміттям не зміниться, лише породжуватиме нові проблеми та конфлікти в суспільстві;

у сфері управління водними ресурсами й надалі не буде чіткого бачення та плану швидкого покращення очистки стічних вод.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік передбачає комплекс завдань, спрямованих на покращення екологічної ситуації. Якщо Програма не буде затвердженою, усі ці заходи не будуть комплексними, інтегрованими й ефективними, підвищиться ризик будівництва небезпечних об'єктів та підприємств, викиди яких погіршать якість атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, призведуть до зниження біорізноманіття.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення Новоукраїнщини в результаті реалізації Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік, яка відображає проекти та заходи передбачені Стратегією розвитку Новоукраїнської міської об'єднаної територіальної громади. Тож об'єктом аналізу є стратегічні, оперативні цілі Стратегії розвитку, а відповідно і завдання Плану соціально-економічного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2020 -2023 роки.

Досягнення стратегічної цілі А.1. "Створення сприятливих умов для залучення стратегічних інвесторів з новими конкурентоспро-можними технологіями **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей**:

Оперативна ціль А.1.1. Формування привабливого інвестиційного клімату;

Оперативна ціль А.1.2.Створення інвестиційних продуктів для розвитку промисловості.

Низка проектів, пов'язаних зі стратегічним інвестуванням, спрямована на подолання наступних проблем: недостача робочих місць, відсутність зовнішніх інвестицій, наявність непрацюючих підприємств, що потребували модернізації.

Створення сприятливих умов для залучення стратегічних інвесторів із новими конкурентоспроможними технологіями дозволить пожвавити економічну діяльність на селі шляхом розширення сільськогосподарського виробництва та впровадження інтенсивних технологій; розширити спектр альтернатив сільськогосподарського виробництва шляхом запровадження нових сільськогосподарських культур, нових порід у тваринництві та виробництві органічної продукції. Економічний розвиток через залучення зовнішніх ресурсів впливатиме на покращення життєвих умов у сільських територіях, самоорганізацію населення, розвиток інформаційної та освітньої інфраструктури, збереження народних традицій на сільських територіях та зв'язки між містом та селами громади.

Показники виконання:

кількість створених нових робочих місць; рівень середньої заробітної плати на нових, розширених та модернізованих підприємствах.

Досягнення стратегічної цілі А.2. Розвиток підприємництва **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:**

Оперативна ціль А.2.1. Дослідження потреб мешканців з врахуванням їх віку та статі;

Оперативна ціль А.2.2. Навчання та консультування зі створення бізнесу;

Оперативна ціль А.2.3. Розвиток зеленого туризму;

Оперативна ціль А.2.4. Маркетинг громади, формування бренду громади.

Для збалансованого економічного розвитку громади потрібна підтримка малого та середнього бізнесу, зокрема є необхідність в переорієнтації частини місцевих підприємців з торгівлі на інші сектори, що сприятиме розвитку альтернативного виробництва, сфери послуг та створенню передумов для залучення інвесторів у громаду. Завдяки розвитку малого бізнесу можливе створення нових робочих місць, що потребує певної підтримки, такої, як дослідження потреб громади в послугах і пропозиції для потенційних підприємців у вигляді маркетингової інформації для створення підприємств. Для забезпечення інформаційної підтримки розвитку бізнес-середовища та громади в Стратегії є проекти, які передбачають створення системи навчання для підприємців щодо організації соціальних підприємств (що в перспективі сприятиме виробництву в місті нових послуг і товарів). Доцільно консультувати з питань розробки бізнес-планів для створення в громаді нових підприємств із робочими місцями не тільки городян, а й селян.

Показники виконання:

кількість створених нових робочих місць; рівень середньої заробітної плати на нових підприємствах.

Досягнення стратегічної цілі В.1. Розвиток дорожньої інфраструктури **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:**

Оперативна ціль В.1.1. Капітальний ремонт доріг та мостів. Обладнання тротуарів та велодоріжок з урахуванням норм доступного середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших мало мобільних груп населення;

Оперативна ціль В.1.2. Ремонт та відновлення гребель.

Виконання даної стратегічної цілі передбачає поетапне здійснення капітального ремонту інфраструктурних об’єктів (доріг, мостів, гребель), що дозволить розв’язати одну з найгостріших проблем громади, налагодити належний рівень комунікації між всіма населеними пунктами громади, позитивно вплине на економічний й інвестиційний клімат громади. Першочергово потребують ремонту ділянки доріг, які пов’язані з функціонуванням ключових соціально-економічних об’єктів громади: опорні школи, лікарські амбулаторії загальної практики сімейної медицини, заклади культури; полігон ТПВ тощо. Критично важливим є автомобільне сполучення з головною садибою.

Для виконання стратегічної цілі планується використовувати бюджетні кошти, а також субвенції з державного бюджету і кошти інвесторів.

Показник виконання:

задоволеність населення станом дорожньої інфраструктури.

Досягнення стратегічної цілі В.2. Удосконалення системи водопостачання та водовідведення **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:**

Оперативна ціль В.2.1. Реконструкція мереж водопостачання та водовідведення; Реконструкція очисних споруд;

Оперативна ціль В.2.2. Будівництво нових та очистка існуючих свердловин водопостачання;

Оперативна ціль В.2.3 Очистка русел малих рік та громадських криниць.

Для забезпечення належної якості послуг з водопостачання та водовідведення, забезпечення населення питною водою та створення запасів технічної води планується здійснення поетапної реконструкції мереж водопостачання та водовідведення,

реконструкції очисних споруд, будівництво нових та очистку існуючих артезіанських свердловин, а також очищення русел малих річок та громадських криниць. Для виконання завдань планується залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку, коштів бюджетів різних рівнів, зовнішніх та внутрішніх інвесторів.

Показники виконання:

% забезпечення потреб питної та технічної води, % реконструйованих мереж.

Досягнення стратегічної цілі В.3. Зменшення енергетичної залежності **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей**:

Оперативна ціль В.3.1. Сприяння будівництву сонячних та гідроелектростанцій;

Оперативна ціль В.3.2. Здешевлення вугілля для населення та комунальних закладів шляхом прямих поставок;

Оперативна ціль В.3.3. Реконструкція мережі зовнішнього освітлення вулиць з використанням сучасних енергозберігаючих технологій;

Оперативна ціль В.3.4. Сприяти розвитку електрозаправок для автомобілів.

Одним із важливих чинників, що негативно впливає на економічний розвиток будь-якої громади та країни в цілому, є високий рівень енергоспоживання, особливо в промисловому секторі та комунальному господарстві. Підприємства, населення та заклади громади, окрім того, відчувають певну енергодефіцитність та змушені споживати газ скраплений або вугілля та обтяжуються монопольним станом Кіровоградобленерго. Саме тому нагальними та перспективними є системні заходи із заохочення підприємців та населення громади до впровадження проектів з енергозбереження та розвиток альтернативних джерел енергії. Зокрема, це проекти будівництва електростанцій, що використовують екологічні відновлювані джерела енергії; виробництва з виготовлення альтернативних енергоносіїв; реконструкція мережі зовнішнього освітлення з використанням сучасних енергозберегаючих технологій та інші.

Показник виконання:

зменшення питомої ваги споживання електроенергії на одного споживача.

Досягнення стратегічної цілі В.4. Система санітарної очистки та благоустрій населених пунктів **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:**

Оперативна ціль В.4.1. Оптимізація стану полігонів ТПВ;

Оперативна ціль В.4.2. Оптимізація системи збирання та вивезення ТПВ;

Оперативна ціль В.4.3. Запровадження системи роздільного збирання ТПВ;

Оперативна ціль В.4.4. Благоустрій території громади;

Оперативна ціль В.4.5. Відновлення лісосмуг і зелених насаджень.

Відсутність комплексного підходу в галузі поводження з побутовими відходами в населених пунктах району призвела до зростання числа стихійних сміттєзвалищ та забруднення водойм. Системними рішеннями в цій сфері має бути оптимізація стану полігонів ТПВ, оптимізація системи збирання та вивезення ТПВ, пошук інвесторів для будівництва переробної лінії та запровадження системи роздільного збирання ТПВ. Одним з варіантів оптимізації системи (у рамках регіональної концепції поводження з ТПВ на основі міжмуніципальної співпраці) може бути дольова участь громади в будівництві регіонального полігону для потреб кількох суміжних громад.

Основні дії з благоустрою населених пунктів громади мають бути передбачені в проектах зі створення зелених зон відпочинку.

Показники виконання:

належний стан санітарної очистки та благоустрою населених пунктів громади, рівень задоволеності мешканців.

Досягнення стратегічної цілі С.1. Ефективна комунікація громади з владою для виховання свідомості населення **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:**

Оперативна ціль С.1.1. Забезпечення постійних та ефективних каналів зв’язку з громадою;

Оперативна ціль С.1.2. Створення умов для навчання громадян різних вікових категорій та реалізації їх ініціатив;

Оперативна ціль С.1.3. Календар громадських заходів;

Оперативна ціль С.1.4. Створити систему впровадження проектів за рахунок зовнішніх джерел;

Оперативна ціль С.1.5. Благоустрій громадського простору через "бюджет участі".

Будь-які позитивні процеси розвитку громади можливі лише за умов високого рівня свідомості критичної маси громадян та їхньої довіри до "місцевої влади". Сприяють розвитку громади процеси самоорганізації населення, які не можливі без взаємних відносин на основі взаємної поваги та довіри в "трикутнику" влада-бізнес-громада. Тому стратегічно важливими є системні дії органу місцевого самоврядування з налагодження конструктивної комунікації з громадою зі зворотнім зв'язком, що має позитивно впливати на свідомість мешканців громади та рівень культури громадян. Для цього потрібно формувати постійно діючі та ефективні канали зв'язку з громадою, зокрема через створення прес-служби та нових форм засобів інформування, таких, як спеціалізовані інтернет-портали та офіційні групи в соціальних мережах тощо.

Корисним є створення умов для навчання громадян та реалізації їхніх ініціатив з метою підвищення духовності та стимулювання до самоорганізації населення. Добрий інструмент у координації таких дій – це актуальний Календар громадських заходів.

Для безперервного фінансування процесів комунікації необхідно створити систему впровадження проектів за рахунок зовнішніх структур, які надають гроші та консультативну підтримку. Доцільно збільшувати кількість та якість місць громадського простору, благоустрій яких можна забезпечити силами громадян та фінансуванням через "бюджет участі".

Показники виконання:

задоволеність населення, відчуття того, що їх чують і враховують їх думку. Рівень свідомості населення.

Досягнення стратегічної цілі С.2. Покращення екологічного середовища та рівня безпеки громади **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:**

Оперативна ціль С.2.1. Створення системи екологічного виховання;

Оперативна ціль С.2.2. Громадські структури підтримки порядку.

Якість життя громади залежить від екологічного стану довкілля, для чого недостатньо тільки створити технічні умови, натомість обов'язково потрібно мати певний рівень екологічної свідомості мешканців. Отже, громада мусить створити систему екологічного виховання на всіх досяжних рівнях – через дитячі садки, школи, соціальну рекламу тощо.

Належний рівень безпеки громади можна забезпечити через створення муніципальної варти та інших громадських структур підтримки порядку. Окремі заходи у сфері безпеки треба передбачити для нейтралізації бродячих собак. Це може бути стерилізація тварин, створення притулку або відкритого парку, профілактика серед господарів тварин.

Показники виконання:

задоволеність станом екологічного середовища; рівень забрудненості довкілля; задоволеність рівнем безпеки громади.

Досягнення стратегічної цілі С.3. Система сучасної освіти та розвиток дошкільної освіти з інклюзивним навчанням **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:**

Оперативна ціль С.3.1. Створення опорних шкіл високого рівня надання педагогічних послуг та забезпечення якісної дошкільної освіти враховуючи потреби хлопчиків і дівчаток з особливими освітніми потребами;

Оперативна ціль С.3.2. Створення стаціонарного дитячого табору відпочинку для дітей та молодих дівчат і хлопців на території громади;

Оперативна ціль С.3.3. Створення центрів відпочинку для дітей та молодих дівчат і хлопців з урахуванням принципу архітектурної та територіальної доступності;

Оперативна ціль С.3.4. Розвиток сімейних форм виховання на території громади.

Виховання свідомих громадян із раннього дитинства - найважливіша стратегічна мета в побудові громадянського суспільства. Тому на території громади важливо створити систему сучасної освіти та забезпечити розвиток дошкільної освіти. Основою змін може стати створення опорних шкіл високого рівня надання педагогічних послуг та розвиток сімейних форм виховання на території громади.

Для забезпечення належних умов дошкільної освіти в стратегічному плані за потреби можуть бути передбачені проекти щодо створення, покращення або ремонту закладів дошкільної освіти.

Нагальною є потреба у створенні стаціонарного дитячого табору відпочинку на території громади, який буде працювати в літній період, а також створення центрів відпочинку для дітей та молоді**.**

Показник виконання: задоволеність учнями та батьками рівнем освіти, якій відповідає сучасним вимогам.

Досягнення стратегічної цілі С.4. Охорона здоров'я та пропаганда здорового способу життя **передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:**

Оперативна ціль С.4.1. Створення постійно діючої школи майбутніх батьків;

Оперативна ціль С.4.2. Створення умов для залучення молодих спеціалістів з урахуванням їх віку та статі;

Оперативна ціль С.4.3. Створення комфортного будинку для людей похилого віку, з якісним медичним обслуговуванням;

Оперативна ціль С.4.4. Створення спортивно-профілактичного центру з урахуванням архітектурної доступності.

Стан здоров'я мешканців громади – головний критерій якості робочої сили та показник якості життя в громаді. Отже, подолання проблем в цій сфері є стратегічним завданням для громади. Одна з проблем - нестача якісних кваліфікованих медичних працівників. Залучення молодих спеціалістів потребує створення певних умов, зокрема наявність житла та гідного рівня оплати праці. Для зменшення кількості захворювань у дітей доцільно створити постійно діючу школу майбутніх батьків. Для людей похилого віку є потреба створення комфортного будинку з якісним медичним обслуговуванням. Профілактика захворювань має також забезпечуватися новим спортивно-профілактичним центром.

Показник виконання: рівень захворюваності мешканців.

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, грунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації Програми є екологічно допустимим.

Виконання заходів Програми, буде спрямовано на виконання екологічних індикаторів та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на встановлення новітніх технологій очистки шкідливих викидів від промислових підприємств, зокрема підприємств добувної та переробної промисловості, покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, створення системи поводження з твердими побутовими відходами, раціональне використання водних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища стічними водами, створення системи спостереження за станом навколишнього середовища, охорони та розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, буде мати незначний вплив на стан довкілля.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з

природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Для забезпечення сталого розвитку громади з урахуванням її соціально-економічних, екологічних та територіально-планувальних проблем у СПТ області воно було віднесено до 2 типу – в якому передбачається розбудова м.Новоукраїнка і підцентру виробництва та соціально-культурного обслуговування населення за рахунок розвитку туристських функцій із забезпеченням збереження та припустимого господарського використання об'єктів культурної спадщини, захисту традиційного характеру середовища, обмеженням господарської діяльності на території історичного ареалу міста. Також за рахунок розвитку підприємств та закладів по обслуговуванню сільськогосподарського виробництва та сільського населення. Поряд з інтенсивним розвитком сільськогосподарського виробництва і активізацією соціально-економічного зростання громади, рекомендувалося крапкове розміщення невеликих промислових новобудов на території.

Найбільш екологічними проблемами громади є:

– негативні тенденції у демографічному розвитку Новоукраїнщини. Зокрема, через низькі темпи народжуваності посилюється старіння населення; збільшується навантаження особами старше працездатного віку на працездатний вік, що загострює проблеми трудових ресурсів та соціального забезпечення населення;

– недостатнє використання переваг природно-ресурсного потенціалу та транспортно-географічного положення території громади;

– невисока ефективність виробництва, в основі якої лежить технічна застарілість та високий рівень зношеності більшості основних засобів. Це зумовлює низьку продуктивність праці та неконкурентоспроможність на вітчизняному ринку багатьох видів продукції;

– недостатній розвиток перспективних невиробничих видів економічної діяльності: курортно-рекреаційного господарства, фінансової сфери, ринкової інфраструктури та інших;

– відсталість структури господарського комплексу громади, зокрема домінування сировинноємних галузей, що зумовлює несприятливу екологічну ситуацію, а також незначна, у тому числі через невисокий науково-технічний потенціал, частка інноваційноємних виробництв. Проте на даний час відбувається поступове заміщення колишніх екофобних підприємств об'єктами сонячної енергетики та інше.

Особливо актуальною є проблема забрудненості атмосферного повітря шкідливими викидами (оксиди вуглецю, оксиди азоту, сірчаного ангідриду та інші) промислових підприємств. Основними забруднювачами довкілля є підприємства добувної та переробної промисловості, транспорту та зв'язку.

Основними проблемами забруднення атмосферного повітря області продовжують залишатися:

застарілі технології та устаткування, на базі яких функціонують підприємства, і які вже не в змозі забезпечити дотримання встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
великі обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від неорганізованих джерел, які сприяють значній загазованості житлових мікрорайонів.

Наявні водні ресурси громади не забезпечують у повному обсязі потреби населення та галузей економіки. Покриття дефіциту водних ресурсів здійснюється шляхом забору води зі артезіанських свердловин.

Природні води на території громади високомінералізовані, що призводить до підвищеного навантаження на очисні споруди. Але окрім цього, через сільськогосподарську направленість території, велику кількість несанкціонованих скидів забруднених вод, порушення водоохоронних заходів тощо, спостерігається

високий рівень забруднення біогенними речовинами. Це явище посилюється в маловодні роки та в теплі періоди року, при посиленні випаровування із водних об'єктів. Майже в усіх водоймах спостерігається явище "цвітіння води" - масового розмноження синьо-зелених водоростей у теплий період року. Сприятливі фактори для цього явища: низька швидкість течії, висока сонячна активність, висока концентрація біогенних речовин (лімітуючий фактор – концентрація фосфатів). Спостерігається збіднiння та зміна видового складу берегової та водної флори і фауни. Періодично відбуваються замори риб.

Очевидна тенденція щодо недостатнього очищення стічних вод приводить до забруднення водних басейнів. У м.Новоукраїнка діють три очисні споруди, одну з них реконструйовано у 2020 році, а ще дві знаходяться в незадовільному технічному стані.

Рівень зношеності водопровідних комунальних мереж складає 85%, рівень зношення каналізаційних мереж – 72%.

Сільськогосподарська освоєність земель – надзвичайно висока. Наслідком цього є прогресуюча деградація земель, що створює загрозу екологічній безпеці громади. Крім того, надмірне навантаження на земельні угіддя спричиняє активізацію розвитку негативних процесів, серед яких особливої сили набули ерозійні. До такого стану призвело нехтування питаннями екологічної придатності земель для використання певних сільськогосподарських культур, зокрема необґрунтоване збільшення площ просапних культур. На сьогодні структура орного шару значно зруйнована, що негативно позначається на водно-фізичних властивостях, повітряному режимові, викликає самочинне ущільнення поверхневого шару, утворення кірки після дощів. З цієї причини різко знижується запас продуктивної вологи та водопроникність ґрунтів, що призводить до активізації процесів ерозії. Ситуація, яка склалася, зумовлена головним чином тим, що протягом багатьох десятиріч екстенсивне використання земельних угідь, і особливо ріллі, не компенсувалося рівнозначними заходами щодо відтворення ґрунтів. У цьому полягає головна причина низької ефективності засобів, які застосовуються з метою інтенсифікації землеробства, а комплекс деградаційних процесів виснажує ґрунтові виробничі ресурси, знижує врожаї сільськогосподарських культур. Найбільших збитків ґрунтам завдають водна та вітрова ерозії, безповоротні втрати гумусу та поживних речовин, засолення та закислення ґрунтів, висушування та перезволоження, в т. ч. заболочування, забруднення промисловими відходами та викидами, отрутохімікатами. Антропогенний вплив на довкілля постійно зростає і досягнув критичних значень, що позначилося на стані ґрунтового покриву. Погіршуються фізичні, хімічні й біологічні властивості ґрунтів, зростають площі деградованих земель, забруднених атмосферними викидами й стічними водами, хімічними речовинами та радіонуклідами.

Основною загрозою для біологічного та ландшафтного біорізноманіття є антропогенна діяльність. Найзначнішим на сьогодні є скорочення ареалів існування. До цього призводить знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення), у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованій експлуатації, поширенні чужерідних видів, розповсюдженні хвороб та шкідників.

Внаслідок необґрунтованого розорювання земель, вирубки лісів, осушення чи обводнення території, промислового, житлового та дачного будівництва відбувається знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття є обов'язковою умовою сталого (збалансованого) розвитку.

Не менш гострою залишається проблема екологічно безпечного збирання, видалення твердих побутових відходів. Відсутність підприємств із переробки та утилізації промислових і твердих побутових відходів, не всі полігони ТПВ відповідають екологічним нормам. Утворення побутових відходів збільшується, при

цьому значні їх обсяги розміщуються на звалищах, які розташовані в неприйнятних місцях та неналежним чином спроектовані і експлуатуються.

Для невідкладного вирішення екологічних проблем необхідна широкомасштабна система комплексних заходів економічного, соціально-політичного, технологічного та культурного характеру. Їх продуктивному вирішенню та піднесенню ефективності управління природоохоронною справою на державному та регіональному рівнях у найближчій перспективі сприятиме забезпечення виконання заходів, передбачених державними, обласними, районними та цільовими програмами громади щодо охорони та відтворення довкілля.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Режим господарського використання територій у межах природно-заповідного фонду регламентується дією Закону України "Про природно-заповідний фонд" та Положеннями про об'єкти природно-заповідного фонду.

Щодо визначення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водних об'єктів варто зауважити, що протягом останніх років дане питання набуло особливої актуальності.

Для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення рослин і тварин навколо водних об'єктів, згідно статті 58 Земельного кодексу України та статті 87 Водного кодексу України навколо водних об'єктів встановлюється водоохоронна зона.

З метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності згідно статті 60 Земельного кодексу України та статті 88 Водного кодексу України, вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм в межах водоохоронних зон встановлюються прибережні захисні смуги.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01 липня 2015 року), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України "Про стратегічну екологічну оцінку" (№ 2354-VIII від 20 березня 2018 року).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06 червня 1995 року) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів. Законом України від 07 лютого 2017 року № 1830-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування" внесено зміни до Водного кодексу України, згідно з якими дозволи на спеціальне водокористування видаються територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства.

На сьогодні обов’язки щодо видачі дозволів на спеціальне водокористування покладенні на територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства у Кіровоградській області, а правові підстави щодо обмеження водокористування належать Регіональному офісу водних ресурсів у Кіровоградській області.

Оформлення та затвердження дозволів на спеціальне водокористування має здійснюватися у відповідності до вимог чинного законодавства України та затверджених нормативно – правових актів.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування";

постанова Кабінету Міністрів України "Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується";

Державні санітарні норми та правила "Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною";

наказ Міністерства екології та природних ресурсів України "Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження граничнодопустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами";

постанова Кабінету Міністрів України "Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів".

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України "Про охорону атмосферного повітря" (2707-XII від 16 жовтня 1992 року). Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

постанова Кабінету Міністрів України "Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря";

постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами";

постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря";

посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря;

максимальні допустимі концентрації та "можливі рівні безпечного ефекту" для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України "Про відходи" (№ 187/98-ВР від 05 березня 1998 року) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров’я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються статтею 20 закону "Про відходи".

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так, Законом України "Про інвестиційну діяльність" (№ 1560-XII від 18 версеня 1991 року) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарногігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). У разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21).

Крім цього, в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля" (№ 2059-VIII від 23 травня 2017 року).

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (від 01 липня 2015 року №562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року. У ньому СЕО визначається у процедурному аспекті: СЕО – це процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу СЕО, складання звіту про СЕО, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Засади екологічної політики України визначені Законом України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року" (схвалено Верховною Радою України 28 січня 2019 року). У цьому законі СЕО виступає одним із основних інструментів реалізації державної екологічної політики, який дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17 грудня 2012 року №659) затверджено Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації). Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог "Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище".

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

Згідно з "Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування»", затвердженими Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.201 No 296)[1] наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Згідно статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля"[2] для проєктних об'єктів є обов'язковим подальше здійснення оцінки впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності.

[1] https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf
[2] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19

За походженням екологічний вплив може бути первинним, тобто безпосередньо пов’язаним з впливом розміщення існуючих і проєктних об’єктів на екосистему (забруднення атмосфери при будівництві та експлуатації) і вторинним, що є наслідком первинних змін в екосистемі (можливе збільшення бронхо-легеневих захворювань серед населення внаслідок забруднення атмосфери).

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови. Кумулятивні ефекти можуть виникати з незначних за своїми окремими діями факторів, які впливають одночасно протягом тривалого періоду часу поступово накопичуючись, підсумовуючись можуть викликати значні наслідки. Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом часу перевершують її можливість їх асиміляції або трансформації.

При дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжуються негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин не передбачається. Детальна оцінка кумулятивного впливу буде можлива в процесі експлуатації існуючих та проєктних об’єктів з урахуванням даних моніторингу навколишнього середовища та проведення відповідних розрахунків. Змін клімату і мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті експлуатації проєктних об’єктів відсутні значні виділення теплоти та парникових газів. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні. Для провадження діяльності на існуючих та проєктних об’єктах обрані технологічні рішення мають бути екологічні безпечні.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту – не передбачаються.

Потужний потенціал озеленених територій в межах населеного пункту, дотримання упорядкування цих територій є компенсаційним заходом щодо наслідків будь-яких впливі на оточуюче середовище.

Коротко - та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) наразі не передбачаються.

З боку соціально-економічних умов збереження діяльності і при реалізації Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік буде мати позитивний наслідок планованої діяльності, так як це забезпечить сталий показник забезпеченості роботою працездатного населення та збільшить кількість робочих місць, дасть можливість наповнювати місцеві бюджети за рахунок відповідних податків.

При виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короткочасний та локальний характер (тимчасові наслідки для довкілля), викиди здійснюватимуться при роботі ДВЗ будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земельних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь.

Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров’я населення не передбачається.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом’якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.

Для забезпечення нормативного стану навколишнього середовища та обмеження негативного впливу запропонованого Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік до розміщення проєктних об'єктів передбачено комплекс заходів, що включає:

***Ресурсозберігаючі заходи*:** збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;

Захисні і планувальні заходи: - дотримання пропозицій щодо планувальної структури населеного пункту; - забезпечення виконання заходів із охорони атмосферного повітря, грунтів, охорони водного басейну; - улаштування сучасного обладнання на виробничих (сільськогосподарських) підприємствах щодо збирання і видалення пилу; - застосування звукоізолюючих матеріалів та протиамортизаторних пристроїв для зниження вібраційного та шумового навантаження при будівництві і експлуатації об'єктів, що є джерелами шуму та вібрації;- застосування віброізолюючих конструкцій для будівництва об'єктів, що є джерелами шуму і вібрації;- організація збору побутових і виробничих відходів в герметичні контейнери, з наступним вивезенням відповідно класу небезпеки на полігон ТПВ або на утилізацію, за договорами;- організація збору і очищення зливових стоків з території підприємств та господарсько-побутових стоків на очисних спорудах;- застосування технологічного устаткування на виробничих і сільськогосподарських підприємствах, що відповідає вимогам екологічної безпеки, та його постійне утримання в повній технічній справності;- постійне підтримання санітарно-захисної зони у відповідності до вимог природоохоронного законодавства і нормативно-правових документів;- тверде покриття вулично-дорожньої мережі та території промислових майданчиків;- здійснення постійного контролю за наявністю і справністю на двигунах внутрішнього згорання засобів захисту від викидів шкідливих речовин, що перевищують ГДК.

Відновлювальні заходи: створення нових територій зелених насаджень різного призначення; - при розташуванні нових виробничих об'єктів на незадіяній території в межах території проєктованих об'єктів передбачається улаштування озеленених територій спеціального призначення із влаштуванням газонів посівом багаторічних трав та висадка дерев і чагарників.

Компенсаційні заходи: на час експлуатації існуючих та проєктованих об'єктів обов'язкова сплата компенсаційних стягнень (екологічний податок) за викиди забруднюючих речовин, за вивіз та утилізацію виробничих та побутових відходів, плата за спеціальне водокористування;- передбачене знесення зелених насаджень компенсується створенням рівновеликих (або більших за об'ємом) та рівноцінних нових насаджень у місцях, визначених відповідними державними органами.

Охоронні заходи: містять, головним чином, проведення багаторічного (постійного) моніторингу навколишнього природного середовища в зоні розміщення існуючих і проєктованих об'єктів з узагальненням результатів та із подальшим впровадженням заходів по обмеженню та недопущенню негативного впливу господарської діяльності на навколишнє природне середовище.

На всіх етапах реалізації Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік проєктні рішення будуть здійснюватись у відповідності з нормами і правилами охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України "Про охорону земель"; Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища"; Закону України "Про охорону атмосферного повітря" тощо.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки);

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік були вивчені наступні альтернативи та їх можливий вплив на навколишнє середовище:

- "Варіант нульової альтернативи";

-"Варіант реалізації проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік ".

1. У Варіанті "нульової альтернативи" розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким Програма соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік не буде затверджена, а заходи не будуть реалізовані. Цей сценарій можна розуміти, як продовження поточних (частково незадовільних) екологічних тенденцій. Результати аналізу показують, що в рамках сценарію "нульової альтернативи" подальший сталий розвиток громади є дещо ускладненим. Також ця альтернатива провокує хаотичну ситуацію, призводить до неефективного використання земельних ресурсів та погіршення екологічної ситуації території.

2. При розвитку сценарію реалізації проекту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік передбачається соціально-економічний розвиток території. При цьому визначається комплекс заходів для забезпечення природоохоронного законодавства та певною мірою регулює засади господарської діяльності.

Під час стратегічної екологічної оцінки документу державного панування розглянуті пропозиції альтернативних варіантів по вирішенню окремих завдань, авторами опрацьовані можливі наслідки для довкілля та соціально-економічного середовища, а також досліджені позитивні ефекти за умов впровадження даних пропозицій.

Стратегічна екологічна оцінка здійснювалась шляхом використання стратегічних методів аналізу, таких як аналіз контексту та вихідного стану довкілля, цільовий аналіз, використання матриць та елементів SWOT-аналізу. При цьому оцінювалась можливість негативних впливів на окремі компоненти довкілля (атмосферне повітря, водні ресурси, грунти, біорізноманіття) та можливі впливи на стан здоров'я населення. .

Основні методи щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки:

1) аналіз існуючої екологічної ситуації, а саме:

- здійснено аналіз на регіональному та місцевому рівнях природних умов території населеного пункту в проєктних межах, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;

- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та водовідведення, забруднення атмосферного середовища;

- оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;

- проаналізовано склад ґрунтів, рівні залягання підземних вод, особливості гідрогеологічних умов території населеного пункту за результатами наявної і доступної інформації.

2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;

3) розглянуто способи ліквідації наслідків;

4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;

5) отриманні зауваження і пропозиції;

6) проведено громадське обговорення.

Необхідною умовою успішності планування, крім об'єктивного аналізу стану довкілля в регіоні, є найбільш вірогідні прогнози, побудовані на статистично зафіксованих тенденціяхі кількісних показниках:

- економіка;
- обсяг капітальних інвестицій в реальний сектор економіки незначно зростає;
- інвестиційна привабливість зростає повільно;
- вихід економіки з "тіні", зокрема, у малому і середньому підприємництві на державному рівні стимулюється недостатньо;
- соціальна сфера;
- демографічна ситуація змінюється в рамках прогнозної;
- соціальна інфраструктура і соціальні послуги покращуються повільно в межах доступних фінансових ресурсів;
- доходи населення зростають недостатньо;
- потреба роботодавців у висококваліфікованих кадрах не задовольняється повною мірою.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та сталого розвитку громади та підвищення якості життя населення.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Відповідно до Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку" замовник в межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Екологічний та соціальний моніторинг також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності.

Моніторинг впливу на довкілля є обов'язковою умовою при здійсненні планованої діяльності та включатиме:

- проведення моніторингу стану здоров'я населення;

- щорічне проведення контролю якості повітря, об'єктів що здійснюють викиди, на межі санітарно - захисної зони та найближчої житлової забудови;

- контроль за дотриманням допустимих рівнів і тривалості дії шуму;

- щорічне проведення контролю якості стічних вод після очисних споруд.

Органи місцевого самоврядування та місцеві громадські об'єднання мають право

долучатись до контролюючих органів.

СЕО Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік не завершується прийняттям рішення про його затвердження. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості Новоукраїнської міської територіальної громади. Протокол про СЕО встановлює необхідність здійснення моніторингу значного впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення, від реалізації затвердженого плану або програми. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Програма виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Організація моніторингу вимагає визначення того, хто повинен здійснювати моніторинг, хто повинен забезпечувати доступ до результатів, що має бути предметом моніторингу, яка інформація повинна оприлюднюватися (безпосередні дані вимірювань або результати їх аналізу), де слід здійснювати моніторинг, з якою періодичністю і протягом якого часу, коли слід оприлюднити результати, які методи моніторингу та поширення інформації слід використовувати.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО.

Для організації моніторингу Програми створено Комітет з управління впровадженням Стратегії розвитку Новоукраїнської міської об’єднаної територіальної громади. До складу Комітету входять представники виконавчого комітету Новоукраїнської міської ради, громадськості і бізнесу (міський голова та його заступники, керівники управлінь і відділів міськвиконкому, приватні підприємці, представники об’єднань громадян).

Комітет з управління впровадженням Стратегії розвитку має скликатися щокварталу для оцінки виконання завдань стратегічних, операційних цілей, передбачених Стратегії розвитку Новоукраїнської міської об’єднаної територіальної громади та Програми.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів. Система індикаторів включає еколого-економічні та екологічні індикатори:

Екологічні індикатори для моніторингу виконання документа державного планування

№	Індикатор	Вплив проєкту
	Забруднення повітря	

1.	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел	+
2.	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, діоксиди азоту та сірки) в атмосферне повітря	-
3.	Індекс забруднення атмосфери	-
	Водні ресурси	
4.	Обсяги забору та використання свіжої води	+
5.	Обсяги скидання зворотних вод у водні об’єкти	+
6.	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотних вод у водні об’єкти	+
	Озеленення	
7.	Рівень озеленення території громади	+
	Енергетика	
8.	Споживання енергоресурсів установами комунальної власності	+
9.	Споживання енергоресурсів населенням на 1 тис. жителів	-
10.	Економія енергетичних ресурсів у результаті впровадження енергоефективних заходів	-
	Відходи	
11.	Обсяги утворення ТПВ на території громади	+
	Здоров’я населення	
12.	Чисельність жителів населених пунктів громади	-
13.	Кількість померлих жителів громади	-
	Екологічне управління	
14.	Обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища	-
15.	Кількість осіб, залучених до заходів з екологічної освіти	-
16.	Обсяги коштів міжнародної технічної допомоги, кредитів, інвестиційних ресурсів	-

фінансових установ, залучені громадою у проєкти енергоефективності

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Під час реалізації Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – відсутні, враховуючи географічне місце розташування громади в центральній частині країни.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію

Документом державного планування, що підлягає стратегічній екологічній оцінці є проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік.

В результаті реалізації документу державного планування стан довкілля та умов життєдіяльності населення, його стан здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу зміниться мінімально.

Під час реалізації Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік не передбачається вплив або погіршення ситуації на:

- масштабні впливи планової діяльності (значних виділень теплоти, вологи, тощо) ;
- ендогенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні, сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні);
- на стан здоров'я чи захворюваність, а також погіршення умов життєдіяльності місцевого населення.

При реалізації Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короткочасний та локальний характер (тимчасові наслідки для довкілля), викиди здійснюватимуться при роботі ДВЗ будівельних машин та механізмів.

З метою покращення стану навколишнього середовища проєктом передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови. Благоустрій територій буде проводитися разом з проведенням основних робіт, що затверджені генеральним планом.

Компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища, грошове відшкодування збитків.

Відповідно до Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку" замовник в межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного

планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України

Під час реалізації проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – відсутні, враховуючи географічне місце розташування населеного пункту в центральній частині країни.

За підсумками СЕО підготовлено "Звіт стратегічної екологічної оцінки Програми соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік " щодо якого організовано інформування та обговорення громадськості. Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обгрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правовихта інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва та функціонування будівель і споруд підприємств, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки є її відповідність законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища. В ході проведення СЕО здійснено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку громади та підвищення якості життя населення.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік (далі - Програма) загалом враховує принцип екологічної збалансованості (сталого розвитку) громади та зорієнтована на зниження антропогенного впливу на довкілля.

У структурі Програми є розділ "Охорона навколишнього природного середовища" в якому визначено основні завдання та заходи щодо розвитку сфери діяльності, очікувані результати, а саме дбайливе використання ресурсів, зберігання і поліпшення екологічного стану території.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022 рік відповідає принципам, пріоритетам, стратегічним, операційним цілям та завданням Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, Стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки та узгоджуються з національними стратегічними екологічними цілями. Заходи Програми відповідають стратегічним цілям державної екологічної політики, визначеним Законам України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року".

Аналіз трендів стану довкілля області вказує на зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, певну стабілізацію водоспоживання та водовідведення, надзвичайно високий рівень господарського освоєння земель, приблизно постійний рівень утворення та утилізації відходів, а також зростання загальних обсягів накопичених відходів I-IV класів небезпеки.

Основними екологічними проблемами є забруднення атмосферного повітря, водних об'єктів і питної води, застарілі системи водопостачання і водовідведення, проблема поводження з промисловими та побутовими відходами, проблеми природно-заповідного фонду і біорізноманіття.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля області визначаються законами України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року", "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про

охорону атмосферного повітря", "Про стратегічну екологічну оцінку", "Про оцінку впливу на довкілля", "Про відходи", "Про інвестиційну діяльність", Водним кодексом України, Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна"), Указом Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" .

Реалізація Програми з великою долею вірогідності не повинна призвести до появи нових негативних впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, але за умови пріоритетного фінансування реалізації всіх основних завдань та заходів, які передбачені для покращення екологічної інфраструктури.

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Реалізація багатьох основних завдань та заходів Програми має призвести до покращення екологічної ситуації в регіоні.

Моніторинг екологічних індикаторів ефективності впровадження Програми є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме Програма. Система запропонованих у звіті індикаторів оцінки виконання запланованих заходів включає еколого-економічні та екологічні індикатори. Кількість екологічних індикаторів можна розширити шляхом використання таких індикаторів, для яких є моніторингові дані.